

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИКИ

УДК 81'22:004.93]:355

DOI 10.35433/philology.1(99).2023.39-53

ПОЛІЛАТЕРАЛЬНІСТЬ ЕМОДЖІ В КОМП'ЮТЕРНОМУ БУТТІ ЯК SEIN FÜR ANDERES ("БУТТЯ-ДЛЯ-ІНШОГО") ПІД ЧАС ВІЙНИ

А. О. Бахтіна*

Мова є буттям, як і буття є мовою, тобто ці феномени, які взаємоіснують, є віддзеркаленням кожного явища в процесі еволюції. Відмінність полягає лише в тому, що мова, на відміну від хаотичного руху атомів у бутті як просторі, містить причинно-наслідкові зв'язки, що передбачає не тільки експлікацію процесів, які відбуваються на Землі, а й експлікацію наслідків усіх світових зрушень. Зі свого боку, саме поняття "буття" змінюється відповідно до соціального устрою окремої ідентичності, змінюючи при цьому й саму мову. Ідеться передусім про комп'ютерне буття та її штучну мову – емої, яка за планом вираження відсилає користувача до усвідомлення та прийняття світу як геймерського, у якому не лише уможливується вираження емоцій, а й можливість вираження думки за допомогою знаків емої.

Усе зазначене вище простежено та досліджено крізь призму російсько-української війни та її інформаційного (офіційного та неофіційного) простору в соцмережах (Facebook, Twitter) та на каналах (Telegram) з акцентом на застосовані емої авторами контенту та читачами. Для цього було обрано філософську категорію *Sein für anderes* ("буття-для-іншого"), яка змістовно розширює й доповнює Гайдеггерівську категорію "тут-буття" (*Das Sein*). З'ясовано, що полілатеральність емої в комп'ютерному бутті під час війни та в контенті, який стосується війни, апелює до "буття-для-іншого" як до феноменологічного рівня, який синтезує абстрактний (чуттєвий) вимір екзистенційної при-сутності однієї людини в житті іншої з матеріальним (фізичним) виміром, коли психологічний механізм емпатійного процесу, який передбачається поняттями "спільний", "свій" щодо горя, болю, утрат, розпачу тощо, діє так, що стан іншого відчувається як власний стан на фізичному рівні. За останньою сентенцією узагальнено, що візуалізація мовного знака в емої полегшує як вираження емоційного стану людини, так і його сприйняття реципієнтом, що й виокремлює категорію усієї людини під час війни – порозуміння. Для повноти відображення ендогенних та екзогенних характеристик поняття "буття" та його трансформації в комп'ютерне буття визначено специфіку означеного поняття на прикладі кількох мов – давньогрецької (як субстрату філософської категорії буття), української, іспанської та німецької, за результатами чого обрано німецькомовне поняття *Sein für anderes* як таке, котре полілатерально (усебічно, багатовекторно) поєднує в собі буття як простір та буття як мову.

* викладач кафедри романської філології та порівняльно-типологічного мовознавства (Київський університет імені Бориса Грінченка), a.bakhtina@kubg.edu.ua
ORCID: 0000-0003-3337-6648

Ключові слова: буття, *Sein für anderes*, усія, емої, комп'ютерне буття, полілатеральність, мова.

THE POLILATERALITY OF THE EMOJI IN THE COMPUTER EXISTENCE AS SEIN FÜR ANDERES ("BEING-FOR-OTHER") DURING THE WAR

Bakhtina A. O.

Language is existence, just as existence is language, that is, these colateral phenomena are a reflection of every phenomenon in the process of evolution. The only difference is that language, in contrast to the chaotic movement of atoms in existence as space, contains cause and effect relationships, which implies not only the explanation of the processes taking place on Earth, but also the explanation of the consequences of all the changes in the world. Likewise, the very concept of "existence" changes according to the social structure of a concrete identity, changing at the same time the language itself. It is primarily about computer existence and its artificial language - emoji, which, in its turn, according to the expression plane, sends the user to the awareness and acceptance of the world as a gamer, in which not only expression of emotions is possible, but also the possibility of expressing thoughts with the help of emoji signs.

*All of the above mentioned was tracked and investigated through the prism of the Russian-Ukrainian war and its informative space (official and unofficial) on social networks (Facebook, Twitter) and channels (Telegram) with an emphasis on the emoji used by authors and readers of the contents. For this, we choose the philosophical category *Sein für anderes* ("being-for-another"), which significantly expands and complements the Heideggerian category "dasein" (*Das Sein*). The article states that the polilaterality of the emoji in the computer existence during the war and in the contents related to the war appeals to "being-for-another" as a phenomenological level that synthesizes the abstract (sensory) dimension of the existence of a person in the life of another one with a material (physical) dimension, when the psychological mechanism of the emphatic process, which is assumed by the concepts of "common", "own" in connection with grief, pain, loss, despair, etc. It acts in such a way that the state of the other is felt as the own state on the physical level. In accordance with the last maxim, it was concluded that the display of a sign language in emoji facilitates both the expression of a person's emotional state and its perception by the recipient, which distinguishes the main ousia category during the war: mutual understanding. In order to fully reflect the endogenous and exogenous features of the concept of "existence" and its transformation into a computer existence, the details of this concept were determined using the example of several languages: ancient Greek (as a substrate of the philosophical category of existence), Ukrainian, Spanish and German, so the German concept *Sein für anderes* was chosen as something that polilaterally (comprehensively, multivectorially) combines being-as-space and being-as-language.*

Keywords: *existence, Sein für anderes, ousia, emoji, computer existence, polilaterality, language.*

Постановка наукової проблеми. У сучасному геймерському світі беззаперечним є причина розширення семантичного поля "буття", адже усія й навіть дазайн або іспанськомовна есенція у плані змісту стають неповними, такими, що не відповідають сучасним реаліям, не виражають їх усебічно. Ідеться про віртуальний світ, зокрема про соціальні мережі, які у вільному інформаційному просторі неможливо відділяти від позакомп'ютерної реальності, підтвердженням чому можуть слугувати навіть останні роки світових звершень, наприклад, ковід і

карантин. Однак і поняття "мережеве суспільство" М. Кастельса [8] зазнає корекції, оскільки соціальні мережі є не просто доповненням буття людини, а й його [буття] віддзеркаленням. Тобто соціальна мережа як особистий щоденник людини, що, власне, і експлікується як дазайн, і соціальна мережа як проекція того буття, яке не існує поза мережею, але в якому хотів би перебувати через різні психологічні та соціальні чинники: приміром, інтровертивний або соціопатичний тип особистості, для яких соціальні мережі виступають віртуальним уможливленням включення людини в

соціум з уявним само-вмовлянням особистої значимості для віртуальних людей; або ж віддзеркалення позакомп'ютерної реальності в соцмережах у траєкторії інформаційного простору та/або самовираження через означений простір. Є також третій аспект, передбачений попередньою траєкторією інформаційності соціальних мереж, – це *візуалізація вираження почуттів та емоцій*, що, власне, сьогодні, під час російсько-української війни, набуває центральної уваги в спілкуванні між людьми у віртуальному просторі, у якому й поза зоровим і тактильним контактом є можливість візуального вираження почуттів та емоцій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Усе зазначене вище дає нам підстави виокремити дихотомію "мова-буття" з подальшою трансформацією та конгломерацією обох феноменів з інтерпретацією їх як взаємодоповнювальні та взаємонаявні явища, передбачені різними ендогенними та екзогенними процесами розвитку. Для повноти відображення ендогенних та екзогенних характеристик поняття "буття" [14: 22] та його трансформації в комп'ютерне буття визначено специфіку означеного поняття на прикладі кількох мов – давньогрецької (як субстрату філософської категорії буття), української, іспанської та німецької.

У німецькій мові для позначення буття є – найперше – слово *Sein* і *Wesen* на позначення сутності. Тут аналітично-синтетична характеристика мови передбачила однозначну релевантність поняття та його значення, що вплинуло на швидкість розгортання філософії мови саме серед німецькомовних філософів. Окрім того *Sein* [11] є дієсловом, що уможливає в німецькій мові полідериваційний процес із наступним утворенням лексичного складу мови. Зокрема, Цифровий словник німецької мови (Digitales Wörterbuch der

deutschen Sprache, DWBDS) [10] подає такі визначення поняття буття:

1. **Das Sein**

- *das Existieren, die Existenz.*

Згодом у німецькій філософії відбулося спрощення, яке полягає в об'єднанні артикля зі словом, утворивши *Dasain (тум-буття)* [11].

- *eine materialistische, idealistische Auslegung des Begriffs des Seins*

Як бачимо, з одного боку, німецьке розуміння поняття буття має досить раціоналістичний початок, з іншого – утворюючи онтологічні новотвори різного буття, німецька мова виходить на ейдологічний рівень розуміння буття, синтезуючи емпіричне та наукове дослідження сутності поняття. Наприклад, у німецькій мові та в німецькомовній філософії зокрема знаходимо такі новотвори з лексемою *Sein* [2: 43]:

1. **Sein für anderes** – "буття-для-іншого"

2. **Anderssein** – "інобуття"

3. **An sich et Ansich** – "в собі" та "в-собі"

4. **Für sich und Fürsich** – "для себе" та "для-себе"

5. **An und für sich** – "в-і для себе"

6. **Das Anundfürsichseiende** – "в-і-для-себе-сутність"

7. **Bei sich sein** – "при собі бути"

8. **In sich sein** – "у собі бути"

та оказіональні новотвори [2: 142]:

Das Sosein – "такбуття" (H. Seidl).

Das Wesenswas – "щосутність" (H. Bonitz).

Das, was es war, sein – "те, що (завжди) було, бути" (C. Arpe).

Das jeweils zugehörige Sein – "те, що завжди є належним до буття" (F. Bassenge).

Das vorgängige und durchgängige Was des Seins von Seiendem – "попереднє й суцільне "що" буття суцього" (K.-H. Volkmann-Schluck).

Das Wesen als wesentliches Wassein – "сутність як сутнісне щобуття" (W. Bröcker).

Was es heisst, dieses zu sein – "те, що називається бути ось цим" (M. Frede, G. Patzig).

Отже, у німецькій мові поняття буття має досить розгалужену систему кореляції з конкретним виміром буття, що якраз демонструє знаковість сутності поняття через ендогенну самоексплікацію екзогенних експлікантів. Саме мова для німецькомовної картини світу є конструктом свідомості з його подальшою генерацією буттєвих вимірів. Можемо зауважити, що розгалуженість поняття буття цілком і повністю залежна від німецької мови – власне, мова і створює відповідні буттєві виміри.

Таку розгалужену класифікацію поняття буття в німецькій мові цілком можливо номінувати ендогенною [14: 83], тобто такою, котра народжує сенс у собі залежно від феноменології буття загалом, яку надалі в статті ми номінуватимемо усією, спираючись на давньогрецькі першоджерела.

У давньогрецькій мові поняття буття виражається лексевою *ουσία* [2: 124]. Це поняття містить у собі найширше визначення, що синтезує визначення й терміни з різних європейських мов, зокрема з української, іспанської, німецької. Німецька мова має найбільш розгалужену ендогенну специфіку поняття "буття", інші зазначені мови вміщують усю плану змісту в одне або кілька понять, не розширюючи семантики слова на рівні феноменології, де буття загалом виступає феноменологією мови до феноменології окремого мовного факту в його конкретному мовленнєвому застосуванні. В українській мові поняття "буття" виокремлюється кількома термінами з доповненим визначенням. Зокрема, в Академічному тлумачному словнику української мови (АТСУМ) [7] подано 4 визначення поняття буття:

1. *філос.: об'єктивна реальність, що існує незалежно від нашої свідомості; матерія, природа.* Тобто, як бачимо, передусім буття розуміють у найширшому абстрактному визначенні, що передбачає

першооснову екзистенції – природність.

2. *Сукупність умов матеріального життя суспільства.* У цьому визначенні буття має антропологічне походження, оскільки його функціональність взаємозалежна від існування суспільства, критеріїв його утворення – матеріальних умов життя.

3. *уроч.: життя, існування.* На згаданому етапі етимологізації поняття буття синтезується з 1-м і 2-м визначенням. Отже, конгломерат абстрактного й конкретного (матеріального) рівнів визначення буття зводить розуміння поняття до існування загалом, із його траєкторією від ширшого до вузкого (екзистенція – життя), від загального до конкретного (духовність – праця), від абстрактного до матеріального (суспільство – держава).

4. *Перебування.* 4-е визначення, зі свого боку, розміщено до АТСУМ зі словника української мови Бориса Грінченка (СУМБГ) [5: 1] *Бытіє, суцествованіє.* 2) *Бытность, пребываніє).* Упорядник словника Борис Грінченко, як бачимо, транслює визначення поняття буття від загального до конкретного, де 1-е визначення корелює з його тлумаченням в АТСУМ, а друге – відтворює поняття в понятті, тобто в уже наявній екзистенції є вузкий корелят *перебування*, що передбачає сполучники місця *де/десь*: є екзистенція, а в ній – перебування *де* (десь) – у конкретному буттєвому вимірі.

Досить розгалуженим та філософсько обґрунтованим є іспанськомовне визначення буття в Словнику Королівської академії іспанської мови (*Diccionario de la Real Academia Española, DRAE*) [9]. Означена розгалуженість полягає передусім через наявність персонального терміна для кожного визначення буття, що, напевно, передбачено аналітичністю світогляду іспанськомовної людини – у сенсі людини, для якої іспанська мова генетично рідна. Саме тому лексична

економія не є властивою для аналітичних мов, зокрема романських. Наприклад, DRAE подає наступні визначення буття, що виражене в 3-х термінах:

1. **Ser:**

- *esencia o naturaleza.*

Зауважуємо, що поняття **ser** повною мірою корелює з 1-м визначенням поняття буття в АТСУМ на його абстрактному рівні як першооснова, субстрат існування світу.

- *Cosa creada, especialmente las dotadas de vida.*

У цьому визначенні природа як явище, суть існування антропологізується в сенсі органіки, тобто до утворення будь-якого явища долучається метафоричне "дати явищу/речам життя".

- *ser humano*

Як бачимо, іспанськомовний світогляд розділяє поняття буття на буття природи загалом, буття явища/речі та буття людське. Отже, *ser humano* виступає як антропонімічне буття.

- *Valor, precio, estimación de las cosas.*

Таке визначення фігурує в одному семантичному полі трьох понять: вартість, ціна, оцінка речей, що уможливорює поділ буття на два антитетичні світи: світ духовний (природний) і світ матеріальний (набутий), останній із яких залежний передусім від економічних систем. Окрім того, перший світ (духовний) поділяється на буття органічне (1 і 2-е визначення), антропологічне (3-е визначення) та на вище буття як бога, що виражається терміном **ser supremo**. Напевно, через таку семантичну багатовекторність поняття перекладач праць М. Гайдеггера Хосе Гаос (*José Gaos. Introduccion a El ser y el tiempo de Martin Heidegger, 1971*) німецькомовне *Dasein* (тут-буття) переклав як *ser ahí*, акцентуючи на тому, що необхідно відрізнити *Dasein* та його *existenz*. Тому для того, щоб останній термін міг справедливо перекладатися як *existencia*, потрібно *Dasein* передати іншим словом: буквально калькуванням *ser ahí*, де

воно здатне передати основні ідеї, за якими "буття тут" є своїм "тут", і, як таке, передає поняття "місця", оскільки останнє має "екзистенційну конституцію", інтегровану через слова "перебувати" й "розуміти", що, зі свого боку, установається як "проєктування" тощо [2: 69].

- *Modo de existir.*

Таке визначення певною мірою корелює з поняттям буття як перебування (АТСУМ, СУМБГ), що передбачено поняттям лексеми *spocib* (*modo*), де *spocib* – це певна дія, прийом або система прийомів, яка дає змогу зробити, здійснити що-небудь, досягти чогось (АТСУМ), а відтак – обрати шлях для реалізації мети, що знову ж таки корелює зі сполучником місця *de/десь*.

2. **Existencia**

- *Acto de existir.*

Як бачимо, визначення "акт існування" передає апіорність свого визначення, тобто акт існування – як факт створення світу.

- *Vida del hombre.*

Таке визначення екзистенції корелює з 3-м визначенням українськомовного варіанту (АТСУМ) та з 3-м визначенням DRAE, а отже, є визначенням антропологізованим.

- *Fil.: por oposición a esencia, realidad concreta de un ente cualquiera. En el léxico del existencialismo, por antonom., existencia humana.*

Філософське осмислення екзистенції протиставляється поняттю есенція, про яке йтиметься нижче. Проблематикою питань сутність/існування (екзистенція) цікавилися з давніх часів опосередковано через давньогрецьку мову, оскільки давньогрецька мова як лінгвофілософський феномен і герменевтичний субстрат термінології, якою ми, власне, і послуговуємося в нашій роботі (зокрема терміном "усія").

- *Mercancías destinadas a la venta, guardadas en un almacén o tienda.*

Останнє визначення поняття екзистенції в DRAE корелює з 4-м визначенням поняття *ser* (*valor, precio, estimación de las cosas*) й експлікує матеріальний світ (речі/економіка).

3. **Esencia.**

Поняття *esencia* ми розглядаємо в кореляції з давньогрецькою мовою. Однак для початку простежимо визначення поняття, подані в DRAE: нас цікавлять визначення поняття як буття, тому визначення цього поняття з ольфакторної сфери (парфумерії) ми не зазначаємо:

- *Aquello que constituye la naturaleza de las cosas, lo permanente e invariable de ellas* (те, що становить природу речей; постійне, незмінне).

- *Lo más importante y característico de una cosa* (щось найважливіше і найхарактерніше для певної речі).

- **quinta esencia:** *quinto elemento que consideraba la filosofía antigua en la composición del universo, especie de éter sutil y purísimo, cuyo movimiento propio era el circular y del cual estaban formados los cuerpos celestes* (П'ятий елемент, який антична філософія розглядала в складі Всесвіту, своєрідний тонкий і чистий ефір, рух якого був круговим і з якого формувалися небесні тіла).

Отже, поняття *esencia* розташовується здебільшого у філософській площині. Синтезуючи всі три визначення, розуміємо есенцію як своєрідну першооснову, субстрат, із якого формувалося щось у світі, що в кінцевому випадку ставало незмінним, постійним, важливим, становлячи при цьому природу речей. Інакше кажучи, есенція є як формування світу, його основних складових. Як було зазначено вище, простежимо цей термін через призму давньогрецької мови.

У модерній грецькій мові термін тлумачиться для позначення сутності та природи якоїсь речі. Проте Європейський словник філософій: Лексикон неперекладностей (ЕСФ: ЛН) подає розбіжності в розумінні поняття різними вченими та в різні епохи. У словнику наголошено, що значення цього слова зазнало радикального перетворення вже між Платоном та Аристотелем, оскільки перший розумів усю в сучасному сенсі "майно" й у філософському сенсі сутності речі, тоді як другий додав інші значення, ототожнивши усю з *ὑποκειμενον* (що

змушує його позначати через усю інколи *εἶδος*, вид чи особливість, інколи єдність матерії та ейдосу, а інколи саму матерію). У подальшій історії філософії ситуація постійно ускладнювалася, оскільки стоїки розглядали усю як невизначений субстрат, мислителі середнього платонізму та неоплатонізму повернулися до значення "сутність", а христологія наблизила *ὑπόστασις* до усії, збагативши усю іншими значеннями, яких у новогрецькій мові більше немає [2: 117]. Зокрема, засновник аристотелізму Вінкентіос Дамодос з'єднував усю з *ἕνταξις* "існування", акцентуючи увагу на понятті "складної субстанції", складеної із сутності (*esencia*) і буття як існування (*ser*). Зі свого боку, Логофетіс перекладав *esencia* як усія, а Цаварас в антології текстів Плотина перекладав усю як "буття" (*εἶναι*). Отже, з огляду на означену проблематику тлумачення буття через мови, автори ЕСФ: ЛН висновлюють, що давньогрецька лексема *усія* не піддається перекладу не лише романськими мовами, зокрема взятою до уваги в роботі іспанською мовою, де вона передається як *esencia*, а й новогрецькою мовою. А отже, усю ми застосовуємо в сенсі буття як конгломерату усіх шаблів розвитку Всесвіту, до якого, зокрема, входить і мова як феномен, а також "тут-буття" (як дійсність) і взяте за основу в цьому дослідженні "буття-для-іншого".

Мета дослідження. Існує думка: якщо треба перевірити логіку послідовності тексту, виокремлюючи причини та наслідки змісту, маємо намалювати свій текст. Так, логіка послідовності висловлюваного дасть розуміння причин висловлювання і його наслідків, зокрема й на емоційний стан мовця та його реципієнта. Тому наша мета полягає в тому, щоб з'ясувати правомірність та доцільність повернення *ad fontes*, до давніх мов, за якою передбачатиметься візуалізація мовного знака з подальшою трансформацією візуального знака в штучну мову емої в комп'ютерному бутті, а також загалом тексту та/або

висловлювання, що, зі свого боку, полегшить як вираження емоційного стану людини, так і його сприйняття реципієнтом.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

Ще з давніх часів, а саме з моменту виникнення перших наскальних малюнків та з огляду на давнє письмо як субстрат іконічних, ієрогліфічних та фінікійських мов (клинопис, фінікійське, шумерське, давньоєгипетське, давньокитайське письмо), візуалізація почуттів та емоцій взаємозалежна з логічним субстратом мислення – з його причинно-наслідковими зв'язками. Окрім давніх мов, прикладом тут слугує також одна з гіпотез походження мов – гіпотеза жестів, яку, однак, лінгвісти не вважають самостійною, бо вона лише йде в доповнення до звуконаслідувальної, звукосимволічної та вигової гіпотез із тим поясненням, що звук виражає почуття, а жест – уявлення про предмет. Мова жестів стає особливо релевантною, коли існує заборона говорити, а також за фізіологічної неможливості говорити та під час комунікації різномовних племен. Наприклад, овдовілі жінки австралійського племені варра-мунга цілий рік не мають права говорити, тому змушені комунікувати рухами пальців і ліктів. Проте ми вважаємо, що в сучасному геймерському світі візуалізація мовного знака (від жесту до іконічних штучних мов) без звукового супроводу здатна до вираження почуттів та емоцій, а не лише до інформаційної складової візуального висловлювання. Нам ідеться про геймерський світ як про комп'ютерне буття (складну, багатовимірну сферу синтезу дійсності, людського досвіду та діяльності, опосередкованих новітніми цифровими та інформаційними технологіями; техногенну дійсність, складову техносферу буття) [4: 36], але водночас як і про адіафоризацію понять комп'ютерний та не-

комп'ютерний зі синтезом та взаємопроникненням обох буттєвих вимірів, і в цьому синтезованому просторі ми розглядаємо одну зі штучних мов, а саме мову емоїї як знакову систему зі специфікою полілатеральності – (від давньогрец. πολὺ – багато; від лат. *latus* – сторона) – категорія, яка відображає в знакові емоїї різнобічне, багатовекторне відтворення емоцій за допомогою логіко-структурного, лексико-граматичного, морфологічного та інших засобів [3: 142].

В українському сьогоднішні емоїї і є тією невербальною штучною мовою [6], яка поєднує гіпотези про звукове походження мови як виразник почуття з гіпотезою жестів як уявлення про предмет. І це є віддзеркалення, перенесення (щоденниковий стиль) позакомп'ютерного буття в комп'ютерному. Причиною такого конгломерату є російсько-українська війна, яка почалася як гібридна (локальна) у 2014-му році. І якщо за часів гібридної війни апеляція до емоїї була не надто популярною через ту ж таки локальність (не-масовість) конфлікту, то повномасштабне (масове) вторгнення в Україну від 24 лютого 2022 року вплинуло на емоційний стан українців кожної географічної точки України, оскільки можливість померти пропорційна можливості жити. Водночас увесь офіційний та неофіційний інформаційний простір перемістився в соціальні мережі (в основному Facebook, Twitter, Telegram), де й фігурує мова емоїї в такій же частотності, як і природні мови. З одного боку, це емоційне та інформаційне доповнення, з іншого – візуальна передача емоцій, за які нині, в моменти потрясіння через наслідки військових дій російських окупантів, які спричинюють масову смерть військових та цивільних громадян України, ми говоримо "немає слів" або "без коментарів". Тобто тут емоїї є як візуалізація нескazanого, того, що змушує нас говорити, що ми не знаходимо мови для вираження своїх

думок і емоцій, насправді ж це говорить про те, що ми не мови як такої не знаходимо, а в мові не знаходимо логічних та причинно-наслідкових пояснень тому, що бачимо й відчуваємо. Частотність використання мови емоції навіть в офіційних інформаційних телеграм-каналах дає змогу виокремлювати означену мову як буття, яке на феноменологічному рівні містить ендогенні та екзогенні фактори логіки застосування знаків у комп'ютерному бутті як віддзеркалення почуттів позакомп'ютерного дазайну, яким є сьогодні російсько-українська війна. Однак дазайн – це один із наслідків використання емоції сьогодні (як і саму війну некоректно буде назвати лише

дазайном), а отже, у широкому сенсі буттєвий вимір мови емоції ми номінуватимемо й розглядатимемо як *Sein für anderes* – "буття-для-іншого", де одному оптичному знакові належить вираження інформації та різного спектру емоцій по відношенню до іншого – підтримка, віра, любов, сила, відчай, ненависть тощо.

Простежимо зазначене вище на прикладах, виокремлених з офіційних та неофіційних корпусів текстів стосовно військової ситуації в Україні. Розглядаючи офіційні джерела, почнемо зі сторінки Президента України Володимира Зеленського в соціальній мережі Twitter (Рис. 1).

Рис. 1

Використані Гарантом емоції прапора Європейського Союзу та прапора Бельгії є додатком до основної інформації з підкресленням важливості означеного обговорення та візуалізації акценту з елементами оперативної апеляції до Європейського Союзу та уряду Бельгії. Отже, без уваги до вербальної частини допису читач одразу оперативно бачитиме, про що й про кого йдеться в дописі. Зауважимо, що на офіційній сторінці В. Зеленського в Instagram та Telegram зазначені тексти дублюються, однак без додавання емоції прапорів. Це можна пояснити тим, що Twitter

фактично є офіційною соціальною мережею світової дипломатії, через що візуальне відтворення акцентів на різні країни світу стратегічно застосовує Президент для привернення ще більшої уваги до України лідерів країн Європи та світу. Використання В. Зеленським прапорів для підкреслення значущості допомоги від ЄС та взаємопорозуміння між сторонами простежується з високою частотністю, фактично в усіх текстах, у яких повідомляють про домовленості та діалоги з представниками світової спільноти. Як приклад, також див. Рис. 2:

Рис. 2

Отже, *Sein für anderes* в мережевих текстах В. Зеленського – це подяка, значущість допомоги та підтримки, апеляція до важливих західних партнерів, ООН та НАТО, швидкість реагування на суть та сторін інформації як реакція на візуалізацію (прапори країн світу) головних представників діалогів. Будь-який читач, навіть непоінформований заздалегідь стосовно дій Президента України, зможе побачити суть допису, не читаючи

тексту, однак повноту інформації та її деталі надалі передбачатиме вербальна частина допису.

Такої самої комунікативної стратегії притримується й радник голови Офісу Президента України М. Подоляк, використовуючи у вербальних текстах на офіційній сторінці у Twitter прапори країн світу. Особливу увагу привертає стратегія того самого тексту українською та англійською мовами (Рис. 3).

Рис. 3

Ідеться про реакцію М. Подоляка на подію 14 січня, коли в результаті масової ракетної атаки було завдано ракетного удару по житловій багатоповерхівці в Дніпрі (46 загиблих, 70 поранених). В українському варіанті тексту радник не використовує прапор країни агресора, натомість інтенсивно використовує його в дописі англійською мовою. Відтак, очевидно,

така стратегія передбачена акцентом на злочинних діях росії, і такий акцент необхідний для країн Європи та світу, які читають офіційну інформацію міжнародною мовою дипломатії. Натомість зрозуміло, що такий акцент для українців та тих, хто володіє українською мовою, буде очевидним і зайвим. Отже, *Sein für anderes* в означеному тексті М. Подоляка

спроєктоване на світову спільноту, її реакцію, підтримку України та засудження злочинних дій росії.

На офіційних каналах у Telegram використання емоїї здебільшого стосується реакцій читачів на інформацію, самі ж дописи найчастіше

не містять оптичних знаків. Наприклад, на офіційному каналі ДТЕК є певна кількість знаків емоїї, частотність використання яких варіюється залежно від змісту інформації. Наприклад, допис від 30.01.2023 (Рис.4):

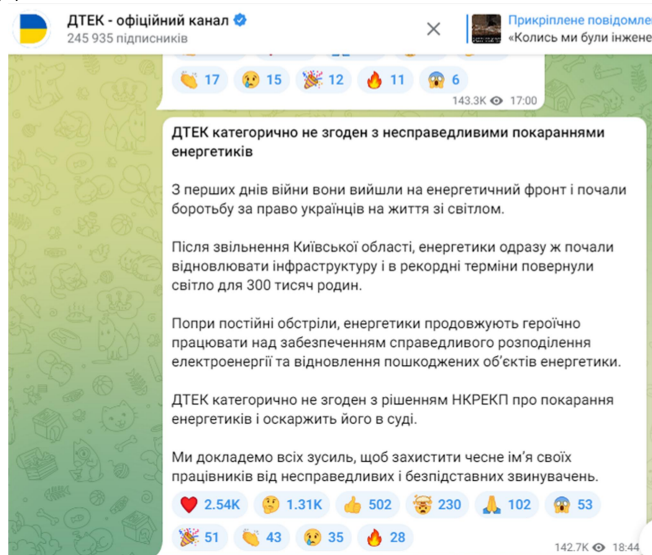

Рис. 4

Кількість поставлених реакцій за допомогою емоїї "Серце" суттєво переважає над іншими (2,54К). З огляду на зміст інформації серце свідчить про підтримку діяльності енергетиків у складний для всіх час, а також розуміння та згоду в тому, що енергетики роблять усе можливе й неможливе (особливо після ракетних ударів по об'єктах енергетичної інфраструктури України). Отже, *Sein für anderes* тут полягає у взаєморозумінні, підтримці та повазі до праці енергетиків у кризовій для країни ситуації.

Досить інтенсивно та різнобічно емоїї використовує офіційний телеграм-канал КМДА, ураховуючи наявність символів як в інформаційних текстах, так і можливість читачеві реагувати на інформацію. Основним символом, який, до речі, використовують більшість офіційних та неофіційних телеграм-каналів, є символ знака оклику, який покликаний терміново привертати увагу читачів із подальшою оперативною реакцією на інформацію. Передусім ідеться про оголошення повітряної тривоги, реакція на яку має бути миттєвою та обов'язковою (Рис. 5):

Рис. 5

Тут-таки в реакціях бачимо перевагу емоцій на зазначену інформацію до сліз, страху, розпачу.

Спрямованість на попереднє розуміння змісту інформації та її

підкреслення містять символи емої, використані самими адміністраторами каналу, наприклад, рис. 6.

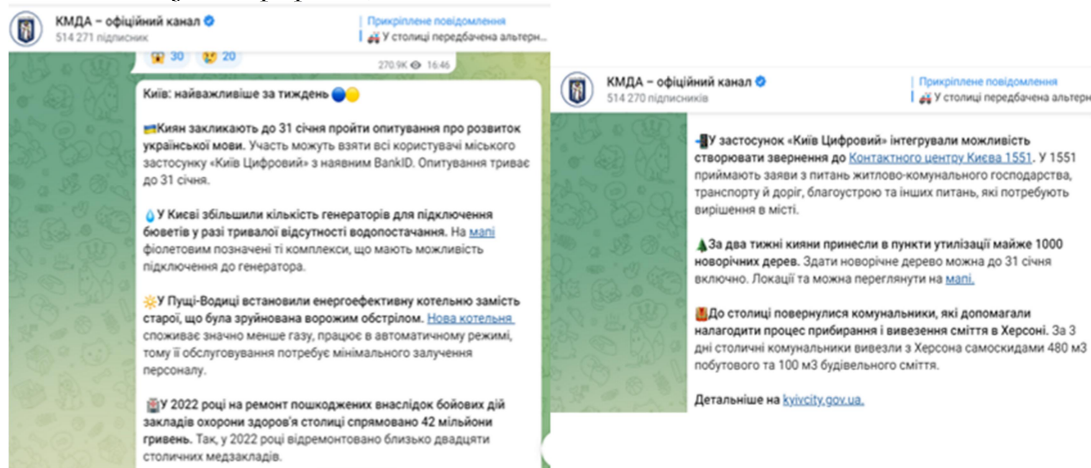

Рис. 6

Емої логічно підібрані до змісту інформації. Очевидно, що нової чи додаткової або стратегічної функції вони не несуть, однак візуально сприяють комфортному розділенню кожної інформації, поданої в дописі, що передбачає легше та оперативніше засвоєння змісту. Такі логічні символи, які відсилають читача до змісту інформації, канал використовує в більшості дописів, а отже, *Sein für anderes* у цьому випадку спрямоване на читача як споживача корисної інформації.

На офіційному телеграм-каналі Головнокомандувача ЗСУ генерала Валерія Залужного емої доступне для реакцій читачів, натомість самі тексти на каналі не містять жодного оптичного знака. Як правило, читачі використовують постійний набір знаків, які залежності від змісту інформації переміщуються за частотністю вживання. Оглянувши телеграм-канал Головнокомандувача за останній місяць, робимо висновок, що здебільшого в дописах лідирують такі символи: серце, молитва, вогняне серце, вогонь, окей (рис. 7):

Рис. 7

Наприклад, за планом змісту самих емої, а також за змістом різної інформації, поданої від імені генерала, з'ясуємо, що перцепція реалізована відповідно до інтерпретації, плану змісту та плану вираження оптичних знаків. Здебільшого реакції читачів виражають *Sein für anderes* як любов (у сенсі підтримки та поваги до дій В. Залужного), молитва (здебільшого простежується, коли в дописі йдеться про надання західними партнерами необхідної для контрнаступу зброї, про окремих воїнів і т.п.). Вогонь, який фігурує в реакціях як окремий символ,

так і серце у вогні, є підсилювальним візуальним ефектом, який безпосередньо відсилає читача до підтримки сили та потужності військових наказів Головнокомандувача, а також самих військових дій на фронті.

Окрім того, на каналі В. Залужного є також ще один емої, який із різною частотністю, але часто фігурує серед пласту обраних читачами знаків для реакції, – це візуалізація військового вітання "віддати честь" (рис. 8), що безпосередньо вказує на використання означеного символу за професійною

спрямованістю та діяльністю В. Залужного. Окрім того, використання військового вітання саме у візуалізації за допомогою емої свідчить про вираження читачами такого *Sein für*

anderes: підтримки ЗСУ, згуртованості, взаємоповаги та віри у військову потужність України та кожного воїна зокрема.

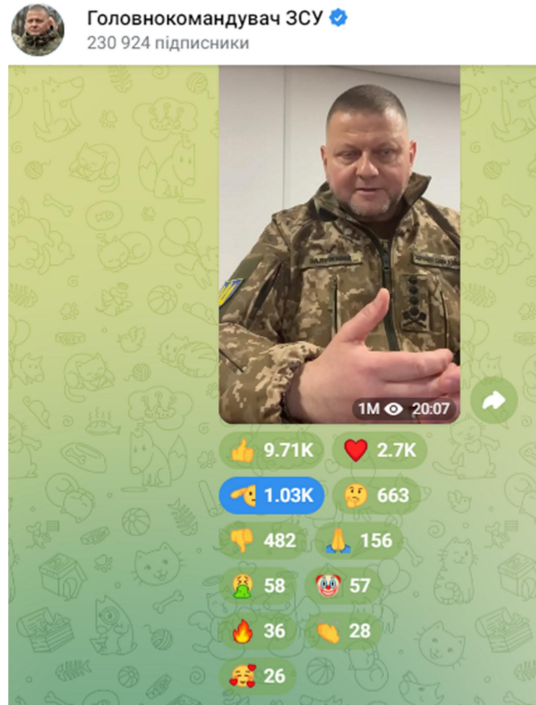

Рис. 8

Досить показовою є селекція емої в неофіційних джерелах – у приватних переписках, у коментарях до постів, у використанні емої різними публічними особами, у реакціях на різні дописи в соціальних мережах, які стосуються військової та політичної ситуації в Україні. Рандомно гортаючи стрічку на Facebook і здебільшого

потрапляючи на дописи, які стосуються війни, можемо простежити перевагу таких знаків емої: "Тримаймося", "Серце", "Молитва", "Сльози", "Гнів, лють". Окрім того, реакції від читачів простежуються не лише за допомогою символів як таких, а й за допомогою емої у вигляді зображення чи у форматі gif (рис. 9):

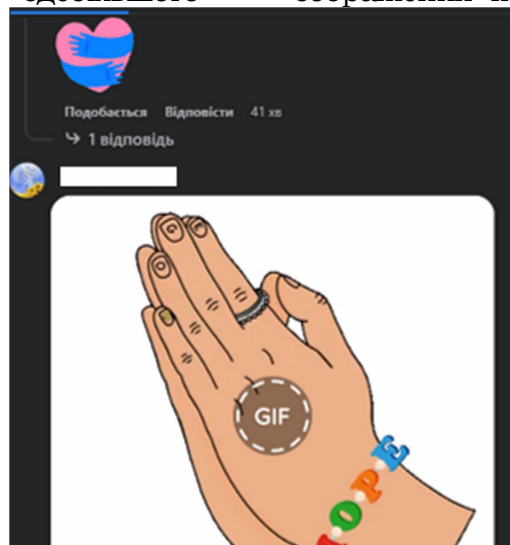

Рис. 9

Огляд рандомних дописів 😊 на Facebook про військову та політичну ситуацію дає підстави узагальнити, що конкретні знаки фігурують у дописах, які змістовно можуть різнитися, але викликають однакову реакцію (любов, підтримку, милосердя, розпач, сльози, горе, біль, гнів, люті). Наприклад, емої "Тримаймося" є, за спостереженнями, одним із найуживаніших сьогодні в соціальних мережах. Цей знак, який з'явився на платформі Facebook 17 квітня 2020-го року, був згенерований для взаємопідтримки людей під час карантину через епідемію Covid-19. Однак із початку повномасштабного вторгнення росії в Україну зазнав ендогенних та екзогенних трансформацій у плані змісту й перейшов у категорію символа підтримки. Це своєрідний цифровий варіант теорії шести рукоштовань, згідно з якою будь-які дві людини на Землі розділені в середньому лише п'ятьма рівнями спільних знайомих (і, відповідно, шістьма рівнями зв'язків). Отже, *Sein für anderes* тут полягає у використанні емої "Тримаймося" безвідносно до особистих знайомств користувачів соцмереж, особливо, коли справа стосується підтримки поранених військових, полонених чи цивільних людей, які постраждали від дій окупантів. Схожа перцепція простежується й за емої "Серце"❤️, яке так само покликане виражати підтримку іншому під час кризових ситуацій, спричинених війною. Емої "Сльози" 😭 більшою мірою стосуються інформації про загиблих воїнів та інформації про жахливі наслідки, спричинені діями військових рф. Біль, горе, розпач є потрясінням, які впливають на емоційний та психологічний стан людини, у переносному сенсі "відбираючи їй мову", тому часто люди в соцмережах виражають своє ставлення до інформації за допомогою знаків емої, і тут разом зі "Сльозами" межує "Гнів,

лють" 😡 як фактор невимовності завданого болю, а також як фактор безвиході, коли не знаєш, як і що зробити в конкретній ситуації, окрім як відчувати й виражати біль та злість.

Висновки й перспективи дослідження. Отже, найважливішою специфікою всіх зазначених знаків емої на офіційних та неофіційних сторінках у соцмережах та телеграм-каналах є чітке усвідомлення, що їх застосовують для іншого, що й відсилає нас до "буття-для-іншого" (*Sein für anderes*) як до феноменологічного рівня, який синтезує абстрактний (чуттєвий) вимір екзистенційної при-сутності однієї людини в житті іншої з матеріальним (фізичним) виміром, коли психологічний механізм емпатійного процесу, який передбачається поняттями "спільний", "свій" щодо горя, болю, утрат, розпачу тощо діє так, що стан іншого відчувається як власний на фізичному рівні. Безперечно, це впливає на кору головного мозку, де права півкуля, яка відповідає за емоції та образи, починає, по суті, домінувати над лівою, яка відповідає за мову. Однак віддзеркалення емоцій апріорі має втілитися в матеріальний знак, яким і є мова емої, котра візуально не порушує емоційного стану людини, а бодай на елементарному рівні здатна відобразити його. Власне, це і є повернення *ad fontes*, до давніх мов, де візуалізація мовного знака, а також загалом тексту та/або висловлювання полегшує як вираження емоційного стану людини, так і його сприйняття реципієнтом, що й виокремлює основну категорію усїї людини під час війни – порозуміння. Акцентуємо увагу на тому, що наше дослідження ґрунтується на попередніх висновках емпіричних спостережень у процесі, тобто під час російсько-української війни. У подальшому наш гіпотетико-дедуктивний підхід із виокремленням філософської категорії "буття-для-іншого" потребує вдосконалення, що полягатиме в порівнянні мови емої

зараз і в майбутньому та в науковій верифікації полілатеральності знаків за посередництвом висновків, які ми зробили в цьому дослідженні, зі

значним доповненням візуального інформаційного контенту після Перемоги України у війні з російськими окупантами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Бацевич Ф. С. Філософія мови: історія лінгвофілософських учень. К.: Академія, 2008. 239 с.
2. Європейський словник філософій: Лексикон неперекладностей. К.: Дух і Літера, 2009. Т. 1. 576 с.
3. Махачашвілі Р., Бахтіна А. Емпіричний метод у дослідженні полілатеральності емої. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія "Філологія"*. 2019. Т. 4, № 43. С. 141–144.
4. Махачашвілі Р. К. Динаміка англomовної інноваційної логосфери комп'ютерного буття: дис. ... докт. філол. наук: 10. 02.04. Одеса, 2013. 400 с.
5. Словарь української мови (СУМБГ). Упор. З дод. Влас. Матеріалу Б. Грінченко: в 4-х т. К.: Вид-во Академії наук Української РСР, 1958. Т. 3. 482 с.
6. Словник EMOJIALL. URL: <https://www.emojiall.com/uk> (дата звернення: 01.02.2023).
7. Словник української мови. Академічний тлумачний словник (АТСУМ). URL: <http://sum.in.ua/> (дата звернення: 01.02.2023).
8. Castells Manuel. *La Era de la Información. Vol. I: La Sociedad Red.* México, Distrito Federal: Siglo XXI Editores, 2002. P. 628.
9. Diccionario de la Real Academia Española (DRAE). URL: <https://www.rae.es/> (дата звернення: 01.02.2023).
10. Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache (DWBDS). URL: <https://www.dwds.de/> (дата звернення: 01.02.2023).
11. Heidegger, M. *Sein und Zeit. Anthologie der realistischen Phänomenologie.* DE GRUYTER. <https://doi.org/10.1515/9783110329414.195> (дата звернення: 01.02.2023).
12. Makhachashvili R., Kovpik S., Bakhtina A., Schmeltser E. Technology of poetry presentation via emoji-maker platform ict tools: pedacogical function of graphic mimesis / R. Makhachashvili et al. 7th Workshop on Cloud Technologies in Education, CTE. 2019. No. 7. P. 264–280.
13. Makhachashvili R., Bakhtina A., Semenist, I., Prihodko G., Prykhodchenko O. Emoji Explication in Digital Communication: Logical-Phenomenological Experiment Digital Humanities Workshop, 1. 2021. P. 191–197. ISSN 978–145038736-1
14. Χαλβαντζής, Σ. Περί του είναι/όντος στη φαινομενολογική θεώρηση του Hegel. Ηθική. Περιοδικό φιλοσοφίας, (11). 2020. 111. <https://doi.org/10.12681/ethiki.22768> (дата звернення: 01.02.2023).

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Batsevych, F. S. (2008). *Filosofia movy: istoriia lnhvofilosofskykh uchen'* [Philosophy of Language: History of Linguistic and Philosophical Doctrines]. K.: Akademiia. 239 p. [in Ukrainian].
2. *Yevropeyskyi slovnyk filosofii: Leksykon neperekladnosti* (2009). [European Dictionary of Philosophies: A lexicon of untranslatabilities]. K: Dukh i Litera. 1. 576 p. [in Ukrainian].
3. Makhachashvili, R., Bakhtina, A. (2019). *Empirychnyi metod u doslidzhenni polilateralnosti emoji* [Empirical method in the study of emoji polilaterality]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriia "Filolohiia"*. Vol.4, № 43. P. 141–144. [in Ukrainian].

4. Makhachashvili, R.K. (2013). *Dynamika anhlomovnoi innovatsiinoi lohosfery komp'uternoho buttia* [Dynamics of Innovative English Logosphere of Computer existence]: PhD thesis: 10. 02.04. Odesa, 2013. 400 p. [in Ukrainian].
5. *Slovar ukrainskoi movy (SUMBH)* (1958). [Dictionary of Ukrainian Language (Borys Grinchenko Dictionary)]. arranged by. B. Hrinchenko: in 4 vol. K.: Vyd-vo Akademii nauk Ukrainskoi RSR. Vol. 3. 482 p. [in Ukrainian].
6. *Slovyk EMOJIALL* [EMOJIALL dictionary]. URL: <https://www.emojiall.com/uk> (reference date: 01.02.2021) [in Ukrainian].
7. *Slovyk ukrainskoi movy. Akademichnyi tлумachnyi slovyk (ATSUM)* [Dictionary of the Ukrainian language. Academic explanatory dictionary]. URL: <http://sum.in.ua/> (reference date: 01.02.2021). [in Ukrainian].
8. Castells, Manuel. (2002). *La Era de la Información. Vol. I: La Sociedad Red* [The Information Age. Vol. I: The Network Society]. México, Distrito Federal: Siglo XXI Editores. P. 628. [in Spanish].
9. *Diccionario de la Real Academia Española (DRAE)* [Dictionary of the Royal Spanish Academy]. URL: <https://www.rae.es/> (reference date: 01.02.2021) [in Spanish].
10. *Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache (DWBDS)* [Digital dictionary of the German language]. URL: <https://www.dwds.de/> (reference date: 01.02.2021) [in German].
11. Heidegger, M. *Sein und Zeit* [Being and Time]. Anthologie der realistischen Phänomenologie. DE GRUYTER. <https://doi.org/10.1515/9783110329414.195> (reference date: 01.02.2021) [in German].
12. Makhachashvili, R., Kovpik, S., Bakhtina, A., Schmeltser, E. (2019). Technology of poetry presentation via emoji-maker platform ict tools: pedacogical function of graphic mimesis / R. Makhachashvili et al. 7th Workshop on Cloud Technologies in Education, CTE. No. 7. P. 264–280. [in English].
13. Makhachashvili, R., Bakhtina, A., Semenist, I., Prihodko G., Prykhodchenko, O. (2021). *Emoji Explication in Digital Communication: Logical-Phenomenological Experiment* Digital Humanities Workshop, 1. P. 191–197. ISSN 978-145038736-1 [in English].
14. Χαλβαντζής, Σ. (2020). *Περί του είναι/όντος στη φαινομενολογική θεώρηση του Hegel* [On existence/όντος in Hegel's phenomenological view.]. Ηθική. Περιοδικό φιλοσοφίας, (11). 111. <https://doi.org/10.12681/ethiki.22768> (reference date: 01.02.2021) [in Greek].

Стаття надійшла до редколегії: 02.02.2023
Схвалено до друку: 28.02.2023